

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Qvi ... Illas Omnes Complectitvr Historias, Qvæ Post Secvndam Sex
Tomorvm Editionem ...

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 ZV 1269

De laudibus venerabilis Sacramenti Eucharistiæ Sermo B. Iohannis
Damasceni.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77432)

tatur religio Christiana. Quod utique veraciter oleatum est, quia mystica sancti Spiritus est unctio conserpsum. Notandum verò, quia idem manna, quod in libro Numerorum dicitur oleatum, in Exodo legitur non olei, sed mellis potius habuisse saporem. Gustus, inquit, eius erat quasi similis cum melle. Quidnam est, quòd Angelicus ille cibus prius dicitur mellis exhibuisse dulcedinem, & postmodum non mellis, sed olei præbuisse suavitatem, nisi quòd Redemptor noster sacramentum omnium author & còditor scripturarum, quem videlicet illud manna principaliter figurabat, & antepassionem velut mel dulcedinem exhibuit miraculorum, & post Ascensionem suam, tanquam oleum, in discipulos suos effudit Spiritum sanctum? Nam quasi mellis videtur propinasse dulcedinem, dum signis atque virtutibus coruscavit: olei verò tunc suavitatem dedisse, cum in Apostolos suos sancti Spiritus paracliti dona diffudit. Quem videlicet ordinem Moyses congrue tenuit, cum in Deuteronomio de petra, quæ & nihilominus manna erat, typice decantavit: Ut suggeret, inquit, mel, de petra, & oleum de firma petra. De hoc mystice unctiois oleo sponsa ad sponsum dicit in Canticis: Unguentum effusum nomen tuum. Unguentum quidem effusum sponsi nomen asseritur, quia sicut à Chrismate Christus, ita consequenter à Christo dicitur Christianus.

Exod. 16.

Act. 1. & 2.

Deut. 32.

Cant. 1.

Quia igitur, dilectissimi, per gratiam Saluatoris nostri iam huius Chrismatis percepimus sacramentum, quia tam regie dignitatis expressum præferimus in fronte signaculum, studeamus ita nobiliter viuere, ut conuersatio nostra tam diuinis, tam que magnificis mysterijs valeat concordare. Nos enim sumus, quibus per primum Apostolorum dicitur: Vos genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, ut virtutem annuncietis eius, qui de tenebris vos vocauit in admirabile lumen suum. Et certe satis ignobile est sub vitiorum carnalium viuere seruitute, qui, Deo nos adoptante, regij obtinemus generis dignitatem. Nihil turpe est, ut terrenæ simus concupiscentiæ dediti, qui & Dei vocamur filij, & ad obtinendam cælestem hæreditatem per Christi gratiam meremur adscribi. Planè quia Crucifixi præceptoris nos constat esse discipulos, dignum est ut etiam nosmetipsos huic nequam seculo præbeamus extinctos. A portanda igitur Cruce post Magistrum nostrum & Dominum nulla nos negocij temporalis cura præpediat, nullus amor terrenæ substantiæ vel illecebræ carnalis auertat. Dirigamus fidei ac deuotionis nostræ oculos perstratam iam, nobisque propositam viam Crucis, ut per eam inoffensis gressibus incedentes, ad eum mereamur attingere, qui author est & promouator ad gloriam resurrectionis, cum Deo Patre & Spiritu sancto viuens & regnans in secula seculorum, Amen.

i. Pet. 2. Omnes vè in Christia ni regie sunt digni tatis.

IN LAUDEM VENERABILIS SACRAMENTI

EUCCHARISTIAE SERMO BEATI IOHANNIS DAMASCENI.

Habetur libro quarto cap. quartodécimo de Orthodoxa fide,

Iacobo Billio Abbate interprete.

BONVS ille, atque vndequaquè bonus, immò bonitate omni sublimior Deus, qui que totus bonitas est, pro eximijs bonitatis suæ opibus bonum solum esse, hoc est naturam suam, qua nulla res frueretur, minimè passus est: verum & eam ob causam primùm intellectuales illas & cælestes virtutes, ac deinde mundum hunc visibilem & in sensum cadentem, atque ita demùm ex intellectualem & sub sensum cadentem hominem procreauit. Ac res quidem omnes ab eo conditæ, essentia ratione, bonitatis ipsius participes sunt. Ipse enim rebus omnibus esse est, quando quidem in ipso omnia sunt: non eo tantum nomine, quòd ipse ea ex nihilo in ortum protulit, verum ob id etiam, quod ipse vis ac facultas res se conditas tuetur atque conseruat. Vberius autem animantia, & quatenus sunt, & quatenus vita prædita sunt, bonum ipsis impertitur. At verò ea, quæ ratione vtuntur, tum ob ea, quæ ante diximus, tum ob rationem etiam boni participatione copiosius adhuc fruuntur. Arciori etenim quodammodo necessitudine cum eo coniuncta sunt: tametsi alioqui ille incomparabili magnitudine omnia superet. Et verò homo, ut potè ita conditus, ut & ratione vteretur, & arbitrij

Martij 24. Dei bonitas Angelorum atque hominum procreandorum causa fuit.

Rom. 11.

Homo arbitrij libertate donatur.

libertate prae datus esset, hanc potestatem acceperat, ut per suam voluntatem animi
que inductionem sine vlla intermissione Deo coniungeretur, si quidem in bono,
hoc est in Creatoris obedientia, persistisset.

Heb. 2.

Quoniam autem Creatoris sui praeceptum violavit, ac sub morte & corruptio-
ne cecidit, idecirco generis nostri parens & effector ob viscera misericordiae suae no-
bis adequatus est, per omnia videlicet, excepto peccato, homo effectus, nostraeque
naturae vnitus. Nam quia ipsius imaginem ac spiritum, quem nobis tribuerat, minime
seruauimus, ipse pauperis & imbecillae naturae nostrae particeps factus est: quod nos
lustraret, atque in incorruptionem vindicaret, diuinitatisque suae rursus participes
redderet. Oporrebat porro non primitias tantum nostrae naturae, sed & quemlibet
hominem in participationem summi illius boni venire, ac denuo nasci, nouoque
alimento ac natiuitati consentaneo vesci, sicque ad plenam ac perfectam mensu-
ram peruenire. Ac proinde Christus per natiuitatem suam, hoc est, incarnationem
& baptismum, ac passionem & resurrectionem, naturam nostram a primi parentis
peccato & morte ac corruptione liberauit, resurrectionemque auspiciatus est, ac
seipsum viam & normam atque exemplar constituit, ut nos quoque ipsius veligis
harentes, quod ipse naturam est, hoc adoptionis beneficio simus, filij nimirum & ha-
redes Dei, ipsiusque cohaeredes. Nobis itaque secundum, ut iam dixi, ortum dedit
ut quemadmodum ex Adamo progeniti, similitudinem ipsius contraximus, ac ma-
ledictionem & corruptionem hereditate consecuti sumus: ad eundem quoque
modum ex ipso progeniti, similes ei efficiamur, atque immortalitatis & benedi-
ctionis, ipsiusque gloriae hereditatem percipiamus. Quoniam autem spiritalis hic
Adamus est, par scilicet erat, ut natiuitas quoque spiritalis, atque item cibus esset.

Dei boni-
tas per ho-
minem Chri-
stum Dei
filium, nos
restaura-
uit.

Rom. 8.
Ut secun-
dam nati-
uitate no-
bis dedit
Christi
& cibum
hunc con-
gruentem.

I. Iohan. 6.
Iohan. 3.

Verum quia ex duplici natura compositi atque concreti sumus, duplicem quoque
proinde natiuitatem, atque item compositum cibum esse necesse erat. Quocirca
natiuitas quidem nobis per aquam & Spiritum, hoc est per sanctum Baptismum,
data est: cibus autem panis ipse vitae, hoc est Dominus noster Iesus Christus, qui de
caelo descendit. Nam cum voluntariam mortem nostrae causa suscepimus, ea
nocte, qua seipsum tradebat, Testamentum nouum sanctis suis discipulis & Apo-
stolis, ac per eos omnibus qui in eum credunt instituit. Itaque in sancta & illustria
Sion coenaculo, cum vetus pascha cum discipulis suis edisset, ac verus Testamentum
expleuisset, discipulorum pedes lauit, per id videlicet sanctum Baptismum designans.

Iohan. 13.
Matth. 26.

Ac cum fractum panem porrexit eis, dicens, Accipite & manducate, hoc est corpus
meum, quod pro vobis frangitur in remissionem peccatorum. Consimilique mo-
do acceptum calicem, ex vino & aqua constantem, imperitui eis, dicens: Bibite ex
hoc omnes. Hic est sanguis meus noui Testamenti, qui pro vobis effunditur in remis-
sionem peccatorum: hoc facite in meam commemorationem. Quotiescunq; enim
manducabitis panem hunc, & calicem hunc bibetis, mortem filij hominis annun-
ciabitis, resurrectionemque ipsius confitebimini, donec veniat.

I. Cor. 11.

Quamobrem si sermo Dei viuus est & efficax, ac Dominus omnia quaecun-
que voluit fecit: si dixit, Fiat lux, & facta est, Fiat firmamentum, & factum est: si verbo
Domini caeli firmati sunt, & spiritu oris eius omnis virtus eorum: si caelum & ter-
ra, aqua item & ignis & aer, & omne eorum ornamentum, Domini verbo comple-
tum & absolutum est, atque hoc etiam nobilissimum animal, quod homo nuncu-
patur: si ipsemet Deus Verbum, posteaquam ita voluntas ipsius tulit, homo factus
est, atque ex puris & immaculatis sanctae ac semper Virginis sanguinibus carnem
sibi ipsi sine semine condidit, quid tandem afferri potest, quin ex panis corporis suam,
ex vino & aqua sanguinem suum, efficere queat? Dixit antiquitus, Producat terra
herbam virentem: atque ea etiam nunc orto imbree fetus suos producit, diuino
praecepto impulsam ac roborata. Dixit Deus, Hoc est corpus meum, & hic sanguis
meus, &, Hoc facite in meam commemorationem: atque omnipotenti ipsius prae-
cepto, donec ipse veniat, hoc efficitur: (His enim verbis vis inumbrans
pluuia huic nouae segeti per consecrationem existit sancti Spiritus vis inumbrans.
Quemadmodum enim quicquid Deus fecit, id sancti Spiritus opera fecit: eodem
modo nunc quoque Spiritus operatio, ea quae naturam superant, efficit, quae nisi
sola fide capi atque intelligi nequeunt. Quo tandem modo mihi fieri istud? aiebat
sancta Virgo: quoniam virum non cognosco. Respondet Archangelus Gabriel:
Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Tu quoque
nunc

Heb. 4.
Psal. 134.
Gen. 1.
Psal. 32.
Ab alijs
Christi mi-
raculis Eu-
charistiae
fidem ad-
struit.

Gen. 1.
Matth. 26.

Luc. 1.

SURIUS

q. ber-
uoluer
RVIII
5

DE VENERABILI SACRAMENTO EVCHARISTIAE. 101

nunc quæris quomodo panis corpus Christi, & vinum cum aqua coniunctum sanguis Christi fiat? Tibi item respondeo: Spiritus sanctus superuenit, eaque efficit, quæ orationis facultatem ac mentis intelligentiam excedunt. Panis porrò & vinum ob eam causam adhibentur, quia Deo nota & explorata est humana imbecillitas, quippè quæ ut plurimum ea quæ vsu & consuetudine minimè trita sunt, grauius ferat, & auersetur. Quo fit, ut ille, pro ea, qua uti solet, erga nos indulgentia, per ea quæ naturæ vsitata ac familiaria sunt, ea quæ naturam superant, efficiat. Et quemadmodum ipse, quoniam in hominum more positum est, ut aqua lauentur, & oleo unquantur, idcirco in Baptismo gratiam Spiritus cum oleo & aqua copulauit, fecitque illud lauacrum regenerationis: eodem modò quoniam ita fert hominum vsus atque consuetudo, ut panem edant, vinumque & aquam bibant, idcirco diuinitatem suam cum ipsis coniunxit, eaque corpus & sanguinem suum fecit, ut per vsitata naturæque consentanea, ad ea, quæ supra naturam sunt, assurgamus. Sanè corpus diuinitati verè vnitum est illud corpus, quod ex sancta Virgine ortum est: non quòd assumptum illud corpus è cælo descenderit: sed quia panis ipse ac vinum in corpus & sanguinem Dei immutantur. Quòd si, quo pacto id fiat, requiris, fat tibi sit audire, quòd per sanctum Spiritum id fiat, quemadmodum & ex sancta Dei matre per Spiritum sanctum Dominus sibi ipsi & in seipso carnem cõdidit. Nec quicquam amplius nobis perspectum & exploratum est, quàm quòd verbum Dei verum est & efficax, atque omnipotens: nam modus eiusmodi est, ut nulla ratione indagari queat. Quin ne hoc quoque alienum fuerit dicere, quòd quemadmodum naturaliter panis per cibum & vinum, & aqua per potum, in comedentis ac bibentis corpus & sanguinem immutantur, corpusque alterum fiunt, atque à priori ipsius corpore diuersum: sic propositionis panis ac vinum & aqua per sancti Spiritus inuocationem & aduētum mirabili modo in Christi corpus & sanguinem vertuntur, nec sunt duo, sed vnum & idem. Quocirca ijs, qui sacramentum istud per fidem dignè percipiunt, in peccatorum remissionem & vitam æternam, animique & corporis præsidium cedit: ijs contra, qui perfidè indigneque suscipiunt, in pœnam ac supplicium: haud secus videlicet, ac Domini mors credentibus quidem vita & in corruptio extitit ad sempiternam beatitudinis oblectationem, incredulis autè, Domini que carnificibus, in pœnam ac cruciatum sempiternum.

Nec verò panis & vinum corporis Christi figura sunt, (abstinent enim hoc) verum ipsummet Domini corpus diuinitate affectum: quippè cum Dominus ipse dixerit. Hoc est, non corporis signum, sed corpus, nec sanguis signum, sed sanguis. Et prius adhuc, ad Iudæos sermonem habens, Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, nõ habebitis vitam in vobis. Caro enim mea verus est cibus, & sanguis meus verus est potus. Ac rursus, Qui manducat me, viuet. Ac proinde summo cum metu & pura conscientia, fideque haudquaquam dubia accedamus: ac profectò sic nobis fiet, quæ iam modum firmè ac constanter credimus. Ipsum porrò omni puritate colamus, hoc est, & spiritali, & corporea: siquidem duplex ipse est. Ardenti cupiditate ad eum adeamus, manibusque in crucis formam compositis crucifixi corpus suscipiamus, atque & oculis, & labijs, & frontibus impositis, diuini carbonis participes efficiamur, ut ignis desiderij in nobis insit, assumpta ea, quæ ex carbone oritur, inflammatione, peccata nostra exurat, ac pectora nostra collustrat: demusque operam, ut per diuini ignis perceptionem inardescamus, Diique efficiamur. Vidit quippè carbonem Esaias. Carbo porrò non simplex lignum est, sed igni vnitum. Sic panis quoque communionis, non simplex panis est, sed diuinitati vnitus. Corpus autem, quod diuinitati vnitum est, non vna natura est: sed vna quidem corporis, altera autem diuinitatis cum ipso coniuncta. Quo fit, ut vtrunque, non vna natura sit, sed duæ. Abrahamum ex alienigenarum strage redeuntem ille summi Dei sacerdos Melchisedech pane ac vino excepit. Mensa illa mysticam hanc adumbrabat, quemadmodum & sacerdos ille veri Pontificis Christi figuram & imaginem præ se ferebat. Tu enim, inquit, es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech. Panem hunc panes propositionis adumbrabant. Hoc videlicet illud est purum & incruentum sacrificium quod Dominus à solis ortu vsque ad occasum oblatum iri per prophetam prædixit. Corpus ac sanguis Christi est, ad animæ & corporis nostri incolumitatem tendens, quòd nec consumitur, nec corrumpitur, nec in secessum abit (auertat hoc Deus) verum ad nostram

Cur panis & vinum in Euchari- stia adhibe- antur.

Cur in ba- ptismo sa- crum oleū adhibea- tur.

Quid ref- pondendū quærenti- bus, quo pa- cto corpus christi fiat in Eucha- ristia.

Sancti spi- ritus opera- tione, sa- cramentū Euchari- stia consti- tur. 1. Cor. 11.

In eos qui tyrum sibi fingunt in Euchari- stia. Matth. 26. Iohan. 6.

Quo pacto suscipienda Euchari- stia.

Esa. 6. Panem cõ- munionis corpus Do- minicum in- tellige, quod panis dicitur propter figuram & speciem. Gen. 4. Psal. 109. Leuit. 24. Mal. 1.

nostram substantiam & conseruationem tendit, atque omne incommo- dum pro- pulsat, eamque vim habet, vt spurcitiem omnem abstergat. Si adulterium aurum nanciscatur, per explorantem inflammationem purgat, nē in futurum cum mun- do condemnemur. Omnes enim morbos, immissasque calamitates purgat: quem- admodum ait Apostolus, Si enim nos ipsos diiudicemus, non vtiq̄ iudicare- mur. Cū iudicamur autem à Domino, corripimur, vt non cum hoc mundo di- nemur. Atque hoc est quod ait, Itaque qui percipit corpus & sanguinem Domini, ipsiusque spiritu vnimur, ac Christi corpus efficitur. Panis hic delibatio est fu- turi panis, qui super substantialis est. Siquidem super substantialis, vel futurum sig- nificat, hoc est panem futuri seculi, vel eum qui ad tuendam substantiam nostram adhibetur. Quamobrem siue hoc, siue illo modo accipiat, corpus Domini apte dicitur. Viuificus etenim spiritus est caro Domini: quandoquidem ex viuifico spi- ritu concepta est. Quod enim ex spiritu natum est, spiritus est. Quæ tamen non eò à me commemorantur, vt corporis naturam submoueam, ac de medio tollam, ve- rum vt illud viuificum esse ac diuinum ostendam.

1. Cor. 11.

Super-sub-
stantialis
quid signi-
ficet.

Iohan. 3.

Basil. in Li-
turg.

Panis ante
consecrati-
onem dicitur,
post ve-
rò corpus
Domini.
1. Cor. 10.

Hæreticis
nec danda
Euchari-
stia nec ab
ipsis sume-
da.

Matth. 7.

1. Cor. 10.

Quod si nonnulli panem ac vinum corporis ac sanguinis Domini figuram esse dixerunt, quemadmodum ille diuinitus afflatus Basilius, non hoc post conse- crationem dixerunt, sed antequam oblatio ea consecraretur, hoc vocabulum vsurparunt. Participatio autem etiam hoc sacramentum dicitur: quia per illud diuinitatis lesu participes efficitur. Communio itē optimo iure appellatur: quia per illud cum Christo commercium habemus, ac carnem ipsius & diuinita- tem percipimus, atque ad eò nos inter nos communicamus atque copulamur. Quoniam enim ex vno pane participamus, omnes vnum Christi corpus, & vnus sanguis, & aliorum membra efficitur, Christi que concorporei existimus. Cæ- terum illud pro viribus caueamus, nē sacramentū hoc vel ab hæreticis accipiamus, vel illis demus. (Nolite enim sanctū dare canibus, inquit Dominus, nec proiciatis margaritas vestras ante porcos:) nē alioquē & eorū errorē, & condemnationem, no- bis cōtrahamus. Nā si omninò hoc affert istud sacramentū, vt & Christo, & alijs vniamur, nō est dubiū quin omnibus, qui nobiscum illud percipiūt, animo ac vo- luntate copulemur. Ex voluntate quippē cōiunctio hæc existit, non autem citra ani- mi nostri sententiam. Omnes enim, vt Apostoli verbis vtar, vnum corpus sumus, quoniam ex vno pane participamus. Figura porrò rerum futurarum idcirco di- cuntur, non quod non verè corpus ac sanguis Christi sunt, sed quod nunc quidem diuinitatis Christi per ea participes efficiamur, tunc autem intellectuali modo, ac per solum aspectum.

**SERMO DIVI EPHRÆM VIRI SANCTISSIMI
ET ILLUMINATISSIMI, ECCLESIAE EDISSENÆ
Diaconi, de Passione Domini Saluatoris, Ambrosio Camaldul-
lensi interprete.**

Martij 25.

Pro pecca-
toribus tra-
ditus est Do-
minus.

I OQVI timeo, & narrationem plenam horro- ris lingue officio aggredi. Est enim reuerà metus ingens de passione Domini Saluatoris verba facere, & tentare tanta rei indi- gnitatem explicare. Hodie nanque Dominus noster tradi- tus est in manus peccatorum. Sed cuius rei gratia est tradi- tus sanctus, innocens, caelestis Dominus, ac sine peccato? Qui nihil peccauerat, hodie traditus est. Venite, fratres, dis- camus quare traditus sit Christus Saluator noster. Propter nos impios Dominus traditur, vt liberet à morte proprios non obtupescat: Peccantibus seruis Dominus traditur, vt liberet à morte proprios seruos, qui antè peccauerant. Perditiōnis ac tenebrarū filij in tenebris exierunt cum comprehendere, qui in istu oculi poterat oēs exurere. Vidit illorum audaciam Do- minus & vesanā iracundiam, seq; ipsum cum omni mansuetudine sponte sua im- piorum tradidit manibus. Vinxerunt perditimaculatam Dām, illuferuntque ei, qui alligauerat fortem insolubilibus nexibus, nosq; à peccatorum nostrorū vincu- lis soluerat. Texerūt & coronam spinarū, quas pro fructu tulerat vinea Iudæorū. Illu- sc.

SURIUS

q̄ber
10ber
RVIII
5